

BARWNIKI I PIGMENTY	NORMA BRANŻOWA	BN-69
	Barwniki	6041-04
	Zasady i sole naftoelanowe	Zamiast ¹⁾
		Grupa katalogowa X 23

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są zasady i sole naftoelanowe stosowane głównie w przemyśle włókienniczym jako komponenty czynne przy otrzymywaniu barwników azowych na włóknach celulozowych.

1.2. Normy związane

PN-74/C-04707 Barwniki. Pobieranie i przygotowanie próbek

PN-63/P-04908 Kontrola jakości wyrobów włókienniczych. Wyznaczanie odporności wybarwień na tarcie

PN-71/P-04912 Metody badań wyrobów włókienniczych. Wyznaczanie odporności na pranie

PN-73/P-04914 Metody badań wyrobów włókienniczych. Wyznaczanie odporności wybarwień na prasowanie

BN-74/6041-34 Sole zasad naftoelanowych. Metody badań

BN-74/6041-35 Zasady naftoelanowe. Metody badań

BN-75/6041-39 Komponenty barwników naftoelanowych. Metody badań

2. OZNACZENIE

2.1. Podział - wg tabl. 1 i 2.

2.2. Przykład oznaczenia komponentu czynnego o nazwie Zasada czerwieni naftoelanowej KB:

ZASADA CZERWIENI NAFTOELANOWEJ KB BN-69/6041-04

3. WYMAGANIA

3.1. Odcień - praktycznie zgodny z wzorcem.

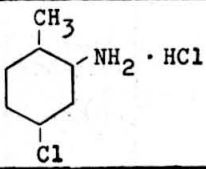
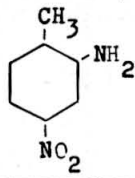
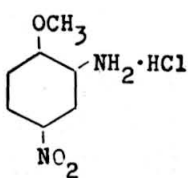
3.2. Trwałość na tarcie suche i mokre - praktycznie zgodna z wzorcem.

3.3. Trwałość na prasowanie - praktycznie zgodna z wzorcem.

3.4. Trwałość na pranie w temperaturze 60°C - praktycznie zgodna z wzorcem.

3.5. Pozostałe wymagania - wg tabl. 1 i 2.

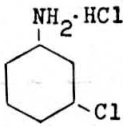
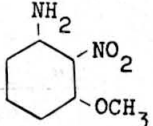
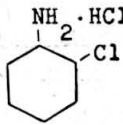
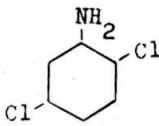
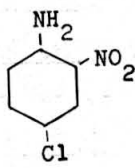
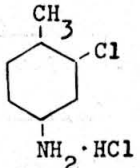
Tablica 1. Zasady naftoelanowe

Rodzaj zasady	Nazwa chemiczna	Wzór budowy	Masa cząsteczkowa (1961 r.)	Wygląd zewnętrzny	Substancji dwuazującej się, %, co najmniej	Substancji nie dwuazujących się, %, najwyższej
Zasada czerwieni naftoelanowej KB	chlorowodorek 1-metylo-2-amino-4-chlorobenzenu		178,064	proszek drobnokryształiczny barwy jasnoszarej z odcieniem kremowym lub różowym	88	0,2
Zasada szkarłatu naftoelanowego G	2-amino-4-nitro-1-metylobenzen		152;150	jednorodny proszek barwy żółtej	90	nie oznacza się
Zasada szkarłatu naftoelanowego RC	chlorowodorek 2-amino-4-nitro-1-metoksybenzenu		204,615	jednorodny proszek barwy jasnobłęwej	90	0,3

¹⁾BN-66/6041-04, RN-61/MPCh-2048, RN-60/MPCh-1737, ZN-66/MPCh/OE-1915, ZN-62/MPCh/OE-5132, ZN-60/MPCh/OE-5018.

Zjednoczenie Przemysłu Organicznego
Ustanowiona przez Dyrektora Zjednoczenia Przemysłu Organicznego dnia 27 maja 1969 r.
jako norma obowiązująca w zakresie produkcji od dnia 1 kwietnia 1970 r.
(Mon. Pol. nr 40/1970 poz. 334)

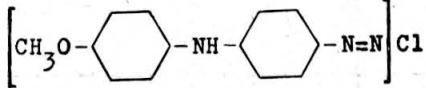
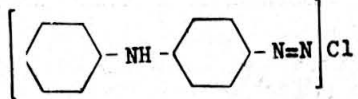
cd. tabl. 1

Rodzaj zasady	Nazwa chemiczna	Wzór budowy	Masa cząstecz- kowa (1961 r.)	Wygląd zewnętrzny	Substancji dwaazują- cej się, %, co naj- mniej	Substan- cji nie dwaazują- cych się, %, najwy- żej
Zasada oranżu naftoelano- wego GC	chlorowodorek metachloroani- liny		164,044	jednorodny proszek barwy szarobeżowej	90	0,3
Zasada borda naftoelano- wego GP	1-amino-2-ni- tro-3-metoksy- benzen		168,150	proszek drobnokry- staliczny barwy po- marańczowoczerwonej	96	0,4 ¹⁾
Zasada żółcie- ni naftoela- nowej GC	chlorowodorek ortochloroani- liny		164,035	proszek drobnokry- staliczny barwy od jasno-do ciemno- szarej	94	0,5
Zasada szkarłatu naftoelanowego GG	1-amino-2,5-dwu- chlorobenzen		162,02	produkt krystalicz- ny barwy fioletowo- szarej	99	0,2
Zasada czerwieni naftoelanowej 3-GL	2-nitro-4-chlo- roanilina		172,57	produkt krystalicz- ny barwy pomarańczo- wej	75 ²⁾	0,3
Zasada czerwieni naftoelanowej G	chlorowodorek 1-metylo-4-ami- no-2-chloroben- zen		178,064	produkt krystalicz- ny barwy jasnosza- rej z odcieniem różowym lub kremow- ym	88	1

1) Dla produktu przeznaczonego na eksport najwyżej 0,3%.

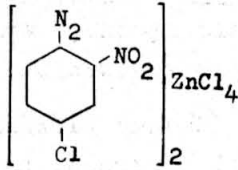
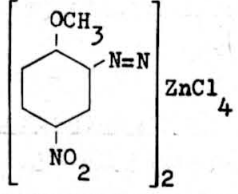
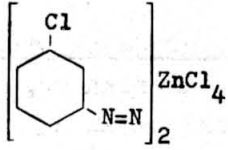
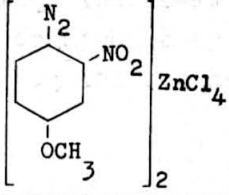
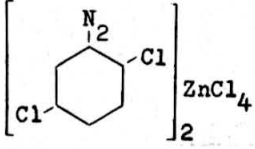
2) W obrocie handlowym produkt należy przeliczać na wzorec zawierający 50% 2-nitro-4-chloroaniliny.

Tablica. 2. Sole naftoelanowe

Rodzaj soli	Nazwa chemiczna	Wzór budowy	Masa cząstecz- kowa (1961 r.)	Wygląd zew- nętrzny	Substan- cji sprzęga- jącej, %	Substan- cji nieroz- puszczal- nych w wodzie, %, najwy- żej	pH
Sól błęki- tu nafto- elanowego BT	Chlorek dwaazonio- wy p-me- toksy-p- aminodwu- fenyloami- ny		261,71	proszek barwy brunat- noczer- wonej	44±46	0,8	2,8±4
				pasta barwy brunat- noczer- wonej	co naj- mniej 50	1,5	
Sól grana- tu nafto- elanowego RT	Chlorek dwaazonio- wy p-ami- nodwufeny- loaminy		231,615	proszek barwy żółto- oliwko- wej	36±38	0,8	2,8±4
				pasta barwy żółto- oliwko- wej	co naj- mniej 40	1,5	

cd. tabl. 2

Rodzaj soli	Nazwa chemiczna	Wzór budowy	Masa cząsteczkowa (1961 r.)	Wygląd zewnętrzny	Substancji sprzęgającej, %	Substancji nierozpuszczalnych w wodzie, %, najwyżej	pH
Sól czerwieni naftoelanowej 3 GL	2-nitro-4-chlorodwuazobenzen stabilizowany chlorkiem cynkowym		576,307 wolnej zasady 172,573	proszek o zabarwieniu jasnoszarym do żółtego	19÷22	0,7	2,4÷4
Sól szkarłatu naftoelanowego RC	3-nitro-6-metoksydwaazobenzen stabilizowany chlorkiem cynkowym		567,492	proszek o zabarwieniu jasnobrunatnym z odcieniem czerwonym	19÷22	0,8	2,4÷4
Sól oranżu naftoelanowego GC	3-chlorodwaazobenzen stabilizowany chlorkiem cynkowym		486,28	proszek barwy kremowej	19÷22	1	2,4÷4
Sól borda naftoelanowego GP	2-nitro-4-metoksydwaazobenzen stabilizowany chlorkiem cynkowym		567,49	proszek barwy jasnożółtej do brunatnej	19÷22	1	2,4÷4
Sól szkarłatu naftoelanowego GG	2,5-dwuchlorodwaazobenzen stabilizowany chlorkiem cynkowym		555,20 wolnej zasady 162,03	proszek barwy różowej do jasbrunatnej	19÷22	1	3÷4,5

4. PAKOWANIE, PRZECHOWYWANIE I TRANSPORT

4.1. Pakowanie. Zasady naftoelanowe w postaci proszków należy pakować w worki z folii z plastyfikowanego PCW, a następnie w beczki drewniane ze sklejkki o pojemności 25 ÷ 110 l w bębny metalowe o pojemności 30 ÷ 100 l.

Zasady naftoelanowe w postaci past należy pakować w beczki drewniane z klepki o pojemności 115 l lub w beczki drewniane ze sklejkki o pojemności 15 ÷ 110 l.

Sole naftoelanowe należy pakować w worki z folii z plastyfikowanego PCW, a następnie w bębny metalowe o pojemności 30 ÷ 100 l.

Na każdym opakowaniu należy umieścić trwałą napis zawierający co najmniej:

- nazwę lub znak wytwórni,
- oznaczenie wg rozdz. 2,
- wagę brutto i netto,
- numer partii,
- datę produkcji.

4.2. Przechowywanie i transport. Zasady i sole naftoelanowe należy przechowywać w szczelnie zamkniętych opakowaniach, w pomieszczeniach ciemnych, suchych, chłodnych (o temperaturze poniżej 30°C). Przewozić dowolnym środkami transportu z zabezpieczeniem przed wilgocią i nasłonecznieniem.

5. BADANIA

5.1. Rodzaje badań. Ustala się dwa rodzaje badań: badania niepełne oraz badania pełne.

a) Badania niepełne

- dla zasad polegają na sprawdzeniu: odcienia, zawartości substancji dwuazującej się i substancji nie dwuazujących się;

- dla soli naftoelanowych polegają na sprawdzeniu: odcienia, zawartości substancji sprzęgającej, substancji nierozpuszczalnych w wodzie oraz pH. Badaniom niepełnym należy poddać każdą partię produkowanego barwnika.

b) Badania pełne polegają na sprawdzeniu zgodności z wymaganiami podanymi w 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5. Badania pełne należy wykonywać przy każdej zmianie wzorca i przy okresowej kontroli produkcji, która powinna być wykonywana dla każdej marki barwnika co najmniej raz w roku.

5.2. Pobieranie próbek i przygotowanie średniej próbki laboratoryjnej - wg PN-74/C-04707.

5.3. Oznaczanie odcienia zasad i soli naftoelanowych - wg BN-75/6041-39. Badany barwnik odpowiada wymaganiom normy, jeżeli odcienie barwy wybarwień wykonanych barwnikiem badanym i wzorcowym są praktycznie zgodne.

5.4. Oznaczanie zawartości substancji dwuazującej się w zasadach naftoelanowych - wg BN-74/6041-34.

5.5. Oznaczanie substancji nie dwuazujących się w zasadach naftoelanowych - wg BN-74/6041-34.

5.6. Oznaczanie zawartości substancji sprzęgającej w solach naftoelanowych - wg BN-74/6041-35.

5.7. Oznaczanie substancji nierozpuszczalnych w wodzie w solach naftoelanowych - wg BN-74/6041-35 p. 2.2, stosując do sączenia lejek sitowy (Büchnera).

5.8. Badanie trwałości na tarcie suche i mokre - wg PN-63/P-04908, w porównaniu z wzorcem na wybarwieniach przygotowanych wg BN-75/6041-39 o intensywności podstawowej (1/1) wzorca pomocniczego, bez utrwalań na tkaninie bawełnianej, bielonej, nieapreturowanej, o splocie płóciennym.

Badany barwnik odpowiada wymaganiom normy, jeżeli odporność na tarcie wybarwień wykonanych barwnikiem badanym i wzorcowym jest praktycznie zgodna.

5.9. Badanie trwałości na prasowanie - wg PN-73/P-04914, na wybarwieniach przygotowanych zgodnie z 5.8.

Badany barwnik odpowiada wymaganiom normy, jeżeli odporność na prasowanie wybarwień wykonanych barwnikiem badanym i wzorcowym jest praktycznie zgodna.

5.10. Badanie trwałości na pranie w temperaturze 60°C - wg załącznika umieszczonego w BN-74/6041-34 dla ręcznego wykonania prania, na wybarwieniach przygotowanych zgodnie z 5.8.

Badany barwnik odpowiada wymaganiom normy, jeżeli odporność na pranie wybarwień wykonanych barwnikiem badanym i wzorcowym jest praktycznie zgodna.

5.11. Oznaczanie pH soli naftoelanowych - wg BN-74/6041-35.

5.12. Ocena wyników badań. Należy uznać, że partia barwnika odpowiada wymaganiom normy, jeżeli wyniki badań wg 5.1 a) oraz ostatnie wyniki badań trwałości wybarwień przeprowadzonych wg wytycznych podanych w 5.1 b) wykazały zgodność z wymaganiami normy.

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE

Uwagi do wydania III

Uaktualniono normy związane